

3. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: Факти та висновки / Р. Бонд, О. Куценко, Н. Лозицька. Вид. 2-ге, доповнене та виправлене. К.: USAID, 2010. С. 41.

4. Опитування з метою оцінки рівня знань українських споживачів щодо системи гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <http://www.fg.gov.ua/images/docs/Zvit.pdf> (дата звернення: 20.03.2020).

5. Важливість фінансової грамотності та міжнародний досвід. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=83136318&cat_id=83136317 (дата звернення: 20.03.2020).

6. Кізима Т. Фінансова грамотність населення: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2012. Вип. 2. С. 64-71.

7. Приходько Б. Стратегічні напрями підвищення рівня фінансової грамотності населення України. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 2. С. 11-16.

Ковбасовська Юлія Сергіївна

студентка 3 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник - к.е.н., доцент Петрушка О. В.

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ ЯК ФІНАНСОВА ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Становлення територіальних громад потребує відповідного фінансового забезпечення, що реалізується через формування місцевих бюджетів, тому особливої актуальності набувають питання, пов'язані з бюджетною децентралізацією в ОТГ (об'єднаній територіальній громаді), яка повинна бути спрямована на активізацію внутрішнього потенціалу, застосування механізмів нарощення доходної бази, забезпечення оптимального використання ресурсів громади, її стабільного економічного розвитку.

Дослідженню теоретичних та практичних аспектів розвитку місцевих бюджетів як фінансової основи існування територіальних громад присвячені праці багатьох учених, а саме: Т.М. Боголібової, П. Самуельсона, Ю. Пасічника, Н.В. Васильєвої, Т. Г. Бондарук Н., Т. М.

Дерун, О. П. Кириленко, О.В. Квасниці, Н.Б. Татарина, О.І. Чугунова, С. І. Юрія та ін.

У наукових підходах до визначення поняття «місцеві бюджети» увага акцентується на його системності [1, с. 170; 2, с. 29], тому з позиції розгляду місцевих бюджетів як системи економічних відносин, які виникають у процесі формування, розподілу та використання фондів фінансових ресурсів адміністративно-територіальних формувань, можна визначити структуру цих взаємовідносин: між центральними органами влади та органами місцевого самоврядування в контексті акумулювання доходів та їх розподілу між рівнями бюджетної системи; між органами місцевого самоврядування та населенням громади в процесі формування та використання коштів; між органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання.

Розгляд місцевих бюджетів з боку дослідження взаємовідносин суб'єктів бюджетного процесу на місцевому рівні сприяє кращому розумінню економічного змісту бюджету, визначенню його ролі у перерозподільчих процесах [3, с. 63]. Такі взаємовідносини можна розглядати у трьох формах: організаційній, економічно-фінансовій та суспільно-політичній.

До питання основних функцій місцевих бюджетів звертається чимало науковців. Так, І. Благун, Р. Сорока акцентують увагу на двох функціях, а саме: розподільчій – проявляється під час розподілу та перерозподілу ВВП між суб'єктами бюджетних відносин; контрольній – функція фінансового контролю впродовж усього бюджетного процесу [2, с. 32]. Зважаючи на роль місцевих бюджетів, І. Чугунов зауважує, що «вони уособлюють фінансовий механізм, який проявляється у накопиченні грошових фондів, які спрямовуються на задоволення соціально-культурних потреб і забезпечується перерозподіл вартості у міжтериторіальному вимірі між галузями господарства, в економічній та суспільній сферах, а, отже, визначає їх як важливий інструмент фінансово-економічного регулювання [4, с. 9].

В.В. Мірошник звертає увагу на економічну безпеку місцевого бюджету, досягнення якої вимагає дотримання таких основних вимог: балансу дохідної та видаткової частин бюджету та спроможності до стабільного забезпечення потреб населення відповідної території, а також здатності органів місцевого самоврядування за рахунок місцевих

бюджетів самостійно забезпечити реалізацію своїх повноважень. Аналіз його погляду дозволяє виділити стабілізаційну функцію місцевих бюджетів [5, с. 144]. Таким чином, ми можемо визначити перелік основних функцій місцевих бюджетів: акумуляційну, розподільчу, регуляторну, облікову, стабілізаційну, контрольну та функцію забезпечення самостійності.

Сьогодні у рамках реалізації реформи децентралізації влади в Україні проводиться завершальна робота по формуванню фінансово незалежних та спроможних територіальних громад, бюджети яких формуються відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року № 157-УШ та перспективного плану формування територій громад та мають прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом [6]. На сучасному етапі проведення реформи фінансової децентралізації доцільним є посилення фінансової спроможності місцевих бюджетів, удосконалення програмно-цільового методу фінансування та використання середньострокового планування бюджетів ОТГ.

Література:

1. Бондарук Т. Г. Концептуальні засади реформування місцевих бюджетів України. *Світ фінансів*. 2011. № 2. С. 168-177.
2. Сорока Р. С., Благун І. Г. *Бюджетна система: навчальний посібник*. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. 236 с.
3. Васильєва Н. В., Н.М. Гринчук, Т.М. Дерун, В.С. Куйбіда. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ, 2017. 119 с.
4. Чугунов О.І., Макогон В.Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. *Вісник КНТЕУ*. 2018. № 5. С. 5-18.
5. Клочан В.В., Мірошник В.О., Надточий К.П. Особливості об'єднання територіальних громад в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 142-147.
6. Місцеві бюджети. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/local-budg>. (дата звернення: 02.04.2020).